

ZÁVADNÉ LÁTKY – ZÁKLADNÍ LEGISLATIVNÍ RÁMEC

zák. č. 254/2001 Sb. o vodách (vodní
zákon)

seminář 3. 6. 2026

Ing. Robin NÁSE

VODNÍ ZÁKON - HISTORIE

1870 - zemské zákony

1942 - vládní nařízení č. 305/1942 Sb.

1955 – zák.č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství

1973 – zák.č. 138/1973 Sb. o vodách (vodní zákon)

2001 - zák.č. 254/2001 Sb. o vodách (vodní zákon)

+ 49 novel

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z. - definice

Závadné látky jsou látky

- které nejsou odpadními ani důlními vodami
- které *mohou ohrozit jakost* povrchových nebo podzemních vod (dále jen "závadné látky")
- každý, kdo zachází se závadnými látkami, je povinen učinit přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí.

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z. - nebezpečnost

Příloha č. 1 v.z.

I. ZVLÁŠŤ NEBEZPEČNÉ ZÁVADNÉ LÁTKY – např.

- organohalogenové, organofosforové nebo organofosforové sloučeniny
- látky nebo produkty jejich rozkladu, u kterých byly prokázány karcinogenní nebo mutagenní vlastnosti
- rtuť a její sloučeniny
- kadmium a jeho sloučeniny

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z. - nebezpečnost

Příloha č. 1 v.z.

II. NEBEZPEČNÉ ZÁVADNÉ LÁTKY – např.

- sloučeniny metaloidů a kovů – Zi, Cu, Ni, Cr, Pb, aj.
- biocidy a jejich deriváty
- elementární fosfor a anorganické sloučeniny fosforu
- „standardní“ ropné látky – minerální oleje, benzín, nafta, mazadla aj. ropného původu
- látky, které mají nepříznivý účinek na kyslíkovou rovnováhu, zejména amonné soli a dusitany
- kyanidy

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z. - nebezpečnost

Příloha č. 6 nař. vl. č. 401/2015 Sb. o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod

Seznam prioritních látek a prioritních nebezpečných látek v oblasti vodní politiky

Označené látky jsou řazeny mezi ZNL, ostatní mezi NL.

ZÁVADNÉ LÁTKY- § 39 v.z. – havarijní plán

Zacházení se závadnými látkami

- ve větším rozsahu
- nebo se zvýšeným nebezpečím pro vody

Definice „větší rozsah“ a „zvýšené nebezpečí pro vody“
prováděcí **vyhl. č. 450/2005 Sb.**

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z. – havarijní plán

- vypracovat havarijní plán a nechat schválit vodoprávním úřadem (*dále i VPÚ*)
- pokud havárie ovlivní tok – projednat se správcem vodního toku a nechat mu po schválení jedno vyhotovení a po schválení vložit do ISPOPu
- stávající schválené havarijní plány vloží uživatel do ISPOPu při aktualizaci nejdéle však do 2 let tj. do **1.8.2026**

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z. – havarijní plán

- výjimka - povinnost do ISPOPu se nevztahuje na HP vypracovaný pro závadnou látku statkové hnojivo, je-li v kterémkoliv okamžiku nakládáno s tuhým statkovým hnojivem v celkovém množství do 400 tun včetně nebo s tekutým statkovým hnojivem v celkovém množství do 200 tun včetně

Náležitosti havarijního plánu – **vyhl. č. 450/2005 Sb.**

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z. – povinnosti

ZNL, NL, ZL ve větším rozsahu nebo ZL se zvýšeným nebezpečím pro vody

- umístit zařízení tak, aby bylo zabráněno úniku těchto látek do půdy nebo došlo k jejich smísení s odpadními nebo srážkovými vodami
- použít zařízení, které je vhodné i z hlediska ochrany vod
- kontrola skladů
 - 1x za 6 měs. skladů a skládek, kontrolního systému
 - 1x za 5 let zkouška těsnosti odborně způsobilou osobou – pokud zkouška nestanoví kratší
 - výjimka – sklady ropy a ropných produktů o kapacitě větší než 1 000 m³ za splnění podmínek zabezpečení skladů – 1x za 20 let
 - nadzemní sklady hnojiv a výluhů z krmiv, pokud jsou v odpovídajících hav. vanách – opakovaná zkouška se nepožaduje

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z. – povinnosti

ZNL, NL, ZL ve větším rozsahu nebo ZL se zvýšeným nebezpečím pro vody

- vybudovat a provozovat odpovídající kontrolní systém pro zjišťování úniku závadných látek – viz. vyhl. č. 450/2005 Sb.
- zajistit, aby nově budované stavby byly zajištěny proti nežádoucímu úniku ZL při hašení požáru

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z. – povinnosti

- zabezpečení skladů se přiměřeně vztahují i na použité obaly závadných látek
- mytí motorových vozidel a provozních mechanismů ve vodních tocích nebo na místech, kde by mohlo dojít k ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod, je zakázáno

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z. – povinnosti

výjimky – povoluje vodoprávní úřad

- a) k úpravě a udržování vodního toku,
- b) ke krmení ryb,
- c) z důvodů zdravotních,
- d) k úpravě povrchových nebo podzemních vod například srážení anorganických živin přímo ve vodním toku,
- e) k odstranění nežádoucí flóry nebo fauny ve vodním toku, nebo
- f) jako indikátorových látek pro účely měření, nebo
- g) v rámci schválených sanačních technologií.

HAVÁRIE § 40 v.z. – definice

- Havárie – mimořádné závažné zhoršení nebo mimořádně závažné ohrožení jakosti povrchových a podzemních vod
- Součást havárie – technické poruchy a závady zařízení k zachycování, skladování, likvidaci, dopravě nebo odkládání závadných látek, které havárii předcházely a jsou s ní v příčinné souvislosti

HAVÁRIE § 40 v.z. – definice

Havárie - je vždy zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod

- ropnými látkami
- nebezpečnými závadnými látkami (v.z. příl.č. 1, II, bod 1 (sloučeniny metaloidů a kovů) a 9 (kyanidy))
- zvláště nebezpečnými závadnými látkami
- radioaktivními látkami a odpady
- v CHOPAV
- v OPVZ

HAVÁRIE § 41 v.z. – povinnosti při havárii

- kdo způsobí nebo zjistí havárii, je povinen ji neprodleně **hlásit HZS**
- ten, kdo způsobil havárii, je povinen činit bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků havárie (zneškodnění havárie). Přitom se řídí havarijním plánem, pokyny vodoprávního úřadu a ČIŽP.
- původce havárie je povinen na výzvu při provádění opatření při odstraňování příčin a následků havárie s těmito orgány spolupracovat.

HAVÁRIE § 41 v.z. – povinnosti při havárii

- řízení prací při zneškodňování havárie přísluší vodoprávnímu úřadu příslušnému podle místa havárie, se kterým spolupracuje Hasičský záchranný sbor České republiky.
- za místo havárie se považuje místo vzniku havárie nebo, není-li místo vzniku havárie známo, místo, kde byla havárie poprvé zjištěna
- záchranné a likvidační práce při havárii řídí Hasičský záchranný sbor České republiky.
- jde-li o havárii, kterou lze řešit jen s použitím mimořádných odborných znalostí, Česká inspekce životního prostředí může převzít od vodoprávního úřadu řízení prací při zneškodňování havárie a šetření příčin havárií

HAVÁRIE § 41 v.z. – povinnosti při havárii

HZS neprodleně informuje o jemu nahlášené havárii:

- VPÚ podle místa havárie
- správce povodí
- ČIŽP
- Policii ČR
- ČIŽP – informuje Ministerstvo zdravotnictví - dojde-li k havárii v ochranném pásmu přírodního léčivého zdroje nebo zdroje přírodních minerálních vod nebo na povrchových vodách využívaných ke koupání
- VPÚ – informuje Krajskou hygienickou stanici v případě ohrožení nebo znečištění zdroje pitné vody
- v případě havárie způsobené původcem „s havarijním plánem“ – je povinností původce ohlásit havárii i orgánům a organizacím uvedeným v havarijním plánu

HAVÁRIE § 41 v.z. – povinnosti při havárii

HZS řídí bezprostřední opatření k odstranění příčin a zamezení šíření znečištění :

- práce na zajištění místa - odstranění příčiny znečištění
- zabránění dalšímu úniku
- zabránění šíření znečištění
- odběr vzorků – pokud je to nutné – HZS jsou tam nejdříve, takže mají možnost odebrat včasné vzorky
- u situací s nedostatkem kyslíku ve vodách může zajistit provzdušnění

HAVÁRIE § 41 v.z. – povinnosti při havárii

VPÚ šetří příčiny, zjišťuje původce a řídí:

- rovněž pokud je to nutné ve spolupráci s HZS práce k zamezení šíření znečištění
- případně samostatně práce na zabránění šíření znečištění – zejména při znečištění podzemních vod a šíření znečištění podzemní vodou – § 41 v.z.
- práce na odstranění následků havárie – § 42 odst. 1 příp. odst. 4 v.z.
- v případě potřeby nadlepšení průtoků ukládá přímo manipulaci na vodním díle ve spolupráci se správcem toku či povodí
- odběry vzorků

HAVÁRIE § 42 odst. 6 v.z. – povinnosti vlastníků dotčeného majetku

Jsou povinni

- strpět provedení opatření k nápravě uložená VPÚ
- strpět vstup a vjezd na své nemovitosti
- strpět omezení obvyklého užívání svých nemovitostí

Náhrada za majetkovou i nemajetkovou újmu hradí původce havárie

Žádost musí být podána do 6 měsíců od skončení zneškodňování havárie

DĚKUJI ZA POZORNOST

seminář 3. 6. 2026

Ing. Robin NÁSE